

stoji brezdvomno vse kranjsko učiteljstvo kot mogočna falanga, disciplinirati. Z obžalovanjem pa smo zaznali, da je za glasovito discipliniranje delegacije kranjskega učiteljstva glasoval c. kr. nadzornik, kar kaže, kako malo mu je mar gmotno stanje slovenskega učiteljstva, ki bi moralo v njem imeti pravega zaščitnika in dobrohotnega prijatelja. Od moža, ki je baje s svojim »železnim konjem« prekoraj nekaj Evrope, bi pričakovali malo več svetovnega naziranja in naprednega duha, nekaj več prijateljstva do trpečega učiteljstva. Tudi na Ruskem zdaj ni več tako, kakor nekdanj...*)

V počitniškem času je zborovala v Št. Jurju ob juž. žel. »Družba sv. Cirila in Metoda«. Tamošnjemu učiteljstvu se ima ta zahvaliti, da je družba tako imenitno zborovala. Kadarkoli se domislamo »Družbe sv. Cirila in Metoda«, vedno nam pridejo na misel besede »Črevlje sodi naj kopitar...«. V šolski družbi, ki je res eminentne važnosti za slovenski narod, še dozda nima učiteljstvo pravega zastopstva. Da bi bil v vodstvu družbe pravi strokovnjak, bi odpravilo to marsikatero napako in čisto drugače delovalo kakor dozda. — V odboru omenjene družbe sedita dva člana, ki sta skupno z nadzornikom Stiasnim tudi glasovala za discipliniranje delegatov, in sicer dekan Žlogar, tajnik gori omenjene družbe in toli oboževani notar Luka Svetec. Groza obhaja človeka, videč, da sede v odboru šolske družbe taki možje. Potem ni čudo, da ne marajo v odboru učitelja-strokovnjaka. Z obžalovanjem vzame naše društvo na znanje postopanje »Družbe sv. Cirila in Metoda« napram učiteljstvu.

Kakor je dalje omenjal tovariš predsednik, je bilo naše društvo o priliki Prešernove slavnosti častno zastopano; tudi je opozoril tovariše na novi šolski in učni red, o katerem se bo razmotrivalo pri prihodnjem zborovanju natančneje. Tudi je izrazil veselje nad prisotnostjo tov. g. Schmoranzerja, ki je po daljšem dopustu zopet prišel med nas. Veseli pa ga morajo biti tovariši tembolj, ker se je z vso vnemo poprijel poučevanja novodobnega risanja v risarskem kurzu za učitelje, ki se vrši vsako nedeljo dopoldne v prostorih deške okoliške šole. Požrtvovalnost zlasti tov. g. Schmoranzerja kot voditelja kurza, pa tudi kurz obiskujočih tovarišev je velika, če pomislimo, da ne dobe niti vinarja podpore od strani, ki bi ji moral biti napredek učiteljstva nad vse.

Upamo, da bomo pri prihodnjem zborovanju, dne 8. decembra, marsikateremu redkemu obiskovalcu naših zborovanj stisnili roko.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« so darovali: Prva dolenska posojilnica v Metliki 200 K; županstvo v Št. Petru na Krasu 10 K; županstvo na Dovjem na Gorenjskem 20 K; učiteljstvo deške ljudske šole v Kranju 9 K namesto venca na krsto gđ. tovarišici Viktoriji Praprotnikovi. G. Karel Mahkota, učitelj v Velesovem, je nabral ob sklepu usposobljenostnega izpita med tovariši 12 K. Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Kolekta poštnih znamk. Iz kamniškega okraja kolekta št. 11; iz novomeškega okraja prepis kolekta št. 2. Bog poživi vse »kolektarje«, posebno one, ki pošiljajo kolekta hitro naprej!

Z izboljšanjem učiteljskih plač, tako piše »Rdeči Prapor«, se je pečal kranjski deželni zbor. Liberalni kakor tudi klerikalni poslanci so bili nenavadno prijazni delavcem. Seveda, tudi deželni zbor nima večnega življenja, prišlo bode zaključje, pa nove volitve in z učiteljskimi glasovi bode treba računati. In zato je čas, da se stori nekaj za učitelje. Sicer prihaja to izpoznanje precej pozno. Da se učiteljem slabo godi, je že stara stvar. In da je dežela dolžna skrbeti za tiste, ki vzgajajo mladino ljudstva, tudi ni nič novega. Znano je tudi že davno, da večne materialne skrbi niso sredstvo za pospeševanje stanovskih dolžnosti. Ali

učitelji niso bili — nevarni. Slikali so svoje žalostne razmere v svojih časopisih in to ni bolelo nikogar. Šele ko so nastopili z znano obstrukcijo na zadnji deželni učiteljski konferenci, so gospodje spoznali, da je situacija bolj resna, kakor so mislili prej. Sedaj se vse topi ljubezni do učiteljev. Tako je seveda povsod; kdor ne zahteva svojih pravic tako, da se ga mora slišati, njega se ne sliši; kdor ne podkrepi svojih zahtev z močjo, na njega se ne ozira. Učiteljem je to dober pouk. A dolgoletno preziranje važnega vprašanja se sedaj maščuje. Deželne finance so jako klavrne in če bi tudi deželni zbor hotel izdatno pomagati, ne more. Kajti »kjer nič ni, tudi cesar ne vzame.« Od samih simpatij učitelji ne morejo živeti. Deželni zbor bi bil moral že davno skrbeti, da bi bil našel nove vire dohodkov in če bi bil smatral učiteljsko vprašanje važno, bi bilo sedaj lahko že rešeno. Tako pa dajejo sedaj mesto regulacije draginjsko doklado. In glede te se ne morejo zediniti. Računajo, pa vidijo da ni denarja. Nekaj bi lahko dali, a mnogo ne. Kako torej razdeliti? Komu dati in komu ne? Eden misli tako, drugi tako. Potem pravi drugi zopet drugače. Sklenejo, pa zavržejo lastni sklep, pa debatirajo iznova, pa delajo načrte, pa jih zavržejo in končno se zedinijo na podlagi predloga, ki je najcenejši. Oženjeni učitelji dobe nekaj, samci in učiteljice ničesar. Naj čakajo na definitivno rešitev. In ker morajo dotlej vendar le živeti, naj delajo dotlej dolgove, kadar pa pride regulacija, bodo komaj toliko dobili, da bodo mogli od priboljška plačevati obresti. To so posledice slavne kranjske politike. Stranki pa res nimata druga drugi veliko očitati. Če je tudi bila klerikalna obstrukcija učiteljem škodljiva, je bilo učiteljsko vprašanje vendar že pred obstrukcijo pereče. Sedaj bi komaj dvojna regulacija pomagala.

Umrl je v Rajhenburgu včeraj dopoldne nadučitelj Matko. Več o zaslužnem tovarišu že spregovorimo.

Blejski diletantje so priredili dne 26. novembra t. l. v »Blejskem domu« veselico z igro v korist »Učiteljskemu konviktu«.

Okrajna učiteljska skupščina za logaški okraj bo dne 4. julija 1906. v ljudski šoli na Rakeku.

Deželni zbor kranjski je dovolil »Narodni šoli« 400 K podpore za l. 1905 in za l. 1902 — 1904 naknadno 400 K.

Petletnice. Deželni šolski svet kranjski je 15 učiteljem priznal predčasoma 6. petletnice in jih nakazal v plačilo. Deželni odbor se je pritožil do upravnega sodišča, ker je smatral, da deželni šolski svet z ozirom na tozadevne deželne zakone ni bil opravičen, priznati označene petletnice. Upravno sodišče je ugodilo pritožbi deželnega odbora. Zaradi tega so prizadeti učitelji prisiljeni, vračevati deželi nezakonito prežete petletnice. Te petletnice znašajo skupaj 3399 K 92 h. Glede na to, da vsi prizadeti učitelji, kojih je velik del že v pokoju, težko vračajo petletnice, ki so jih prejeli in porabili v dobri veri, da jim po postavi gredo in na podlagi odločbe deželnega šolskega sveta, je bil finančni odsek deželnega zbora mnenja, da naj se deželni zbor ne omeji samo na rešitev vloženih prošelj, temuč da se glede vseh prizadetih 15 učiteljev sklene, da se terjatev dežele na nezakonito izplačanih petletnicah v skupnem znesku 3399 K 92 h odpiše. Ti učitelji, oziroma nadučitelji so: Gerčar Andrej, Franke Josip, Levstik Vinko, Stojec Fran, Papler Fran, Žibert Anton, Požar Anton, Adamič Avgust, Armič Leopold, Maier Josip, Kumer Valentin, Engelmann Kristjan, Punčah Šimen, Muhič Fran, Kavčič Fran. Deželni zbor je v seji dne 22. pret. m. sklenil, da se označeni zneski na preveč prejetih petletnicah navedenim 15 učiteljem odpišejo in da se tiste vsote, ki so že vrnjene, izplačajo.

Kredit za šolske zgradbe. Deželni zbor kranjski je v seji dne 24. pret. mes. dovolil deželnemu odboru za l. 1905. za podporo šolskih zgradb 12.000 K kredita, ki ga naj primerno razdeli.

Članek tovariša Jovanovića, ki ga priobčujemo danes, je objavila tudi »Edinost«. Članku je pripisala te-le vrstice: Z radostnim srcem pozdravljamo ta prekrasni predlog! Stotera hvala g. Jovanoviću! Omenjeni gospod je naš dober prijatelj izza odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani, ob

*) To so resnične besede!

(Uredn.)

kateri priliki si je ogledal šolsko razstavo v dekliški šoli na Št. Jakobskem trgu. V srbskih listih je mnogo pisal o našem narodu in tako mnogo storil za bratsko spoznavanje. Mi pozdravljamo predlog g. Jovanovića z največjo radostjo, ker ne dvomimo niti za trenutek, da je izvedljiv, in tudi trdno verujemo v njegovo uresničenje! Posebno nas pa veseli, da je prišel ta predlog od strani naših milih bratov Srbov, ki so s tem realnim stremljenjem za bratsko vzajemnostjo le še tesneje spojili naše krvne vezi! Glavni moment na vsi stvari je pač medsebojno upoznavanje! Prva skupščina naj se priredi v počitnicah julija 1906., in sicer v Zagrebu povodom sokolskega praznika! Potem pa naj se vsako leto izbira drugo mesto. Jako pripravna mesta bi bila: Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Trst, Postojna, Celje, Mitrovica, Osijek, Reka-Trsat i t. d. Slavnemu slovenskemu učiteljstvu pa toplo polagamo na srce, da dela v prospeh te krasne misli! Slovenski učitelji stopite v dotiko z g. predlagateljem! Slava jugoslavjanski zajednici!

Osebnosti vesti. Zaradi bolezni so začasno umirovljeni: učiteljica K. Lenček pri Sv. Križu pri Kostanjevici do 21. maja 1906.; nadučitelj Iv. Demšar pri Sv. Margareti do 19. aprila 1906.; nadučitelj L. Fettich-Frankheim v Mokronogu do 6. marca 1906. — Za suplentinjo na ljudski šoli pri Sv. Margareti je bila imenovana gđ. Ana Rakovec iz Ljubljane. Suplencijo v Mokronogu je prevzela tamošnja suplentka gđ. Fer. Juvanec. Izprašana šolska vrtnarica gđ. Štefanija Pečar je nameščena za pomožno učiteljico v Juršici pri Postojni. Ker je absol. učiteljska kandidatinja gđ. Ljudmila Šircelj resignirala na supl. mesto na dvorazrednici v Šmarjeti, je imenovana na to mesto gđ. Josipina Zaletel iz Ljubljane.

— **Meščanska šola v Postojni.** Na znano interpelacijo poslanca Fr. Arkota glede meščanske šole v Postojni je v deželnem zboru kranjskem dne 21. novembra odgovoril deželni predsednik Schwarz, da se prihodnje leto šola gotovo otvori, in sicer je naučno ministrstvo odločilo, da imej postojnska meščanska šola trgovski značaj.

Izpit učiteljske usposobljenosti so napravili v Mariboru za ljudske šole: Bobič Ferd., Sv. Marjeta na Dr. polju, From Alojzij, Kapela, Grösslinger Dietmar, Puščava. Korže Janez, Slovenj gradec, Laurenčak Ferd., Loka pri Zidanem mostu, Lauter Marija, Št. Peter pri Mariboru, Pleško Marija, Sv. Duh v Hal., Pestevšek Rihard, Reka pri Hočah, Schmiedlechner Terezija, Sv. Marjeta na Dr. polju, Toplak Ivana, Sv. Barbara v Hal., Dietner Ivan, Marenberg, Majcen Pavla, Legen, Goričan Marija, Pristova, Laurič Ladislava, Sv. Lenart pri Ormožu, Pinterič Karol, Sv. Liklavž pri Ormožu; za meščanske šole: Kveder Karel iz Št. Jurja ob juž. žel.

Osebnosti vesti na Štajerskem. Kot začasna učiteljica je nastavljena v Št. Petru na Medv. selu gđ. Albina Zavašnik. Trirazredna šola v Žetalah se razširi v štiri-razrednico. Na utrakvistični šoli v Brežicah je stalno nameščena bivša učiteljica v Jesenicah Pavla Schitnik.

Učiteljske vesti z Goriškega. Potovalnemu učitelju v Št. Mavru Antonu Kutinu se je dovolil dopust za eno leto, da je šel za voditelja učiteljske pripravljalnice v Tolminu. Na njegovo mesto pride Moric Benič iz Vedrijana, v Vedrijan pa okr. učitelj Ivan Jug. Službi sta se odpovedali Marija Breščak, učiteljica ženskih ročnih del za Čepovan, Vrata, Lokovec in Gorenji Lokovec, in Marija Kovačič, učiteljica v Ročinju. V Ročinju pride začasno učiteljska kandidatinja Štefanija Stucin iz Cerkna. Franciška Rjavec je dobila službo učiteljice ročnih del za Trnovo in Voglarje.

Pred goriško izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole so prebile izpit usposobljenosti za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom gospodične: Silva Binter, Olga Cvahte, Fani Jandl, Vekoslava Gorjak, Marija Kenda, Marija Kocuvan, Alma Kovačič (za slov. šole z odliko), Ana Lapornik (oboje z odliko), Ljudmila Lavrenčič, Ljuboslava Orehek, Berta Pavliček, Ana Prinčič, H. Samotorčan, S. Luitgarda Schweiger, Marija Stare, S. Berchmana Tomc, Ana de Toni, Franja Trtnik (oboje z odliko) Amalija Vardjan, Avrelia Vrezec,

S. Bazilija Žigart, Bogdana Žizek in gospod Ivan Riglar; za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom gospodične: Marija Bučar, Marica Perin (nemščina kot predmet), Josipina Skert, Katarina Šušelj (nemšč. kot predm.), Julija Šusteršič (nemšč. kot predm.), Ana Švagelj (ital. kot predm.), Lucija Trampuž (nemšč. kot predmet), Antonija Vižin in Fani Živec (z odliko, nemšč. kot predm.), za ljudske šole z nemškim jezikom gospodična Adela Schwarzer. Ena kandidatja je bila reprobirana.

Razgled po šolskem svetu.

— **Draginjska doklada kranjskemu učiteljstvu.** V seji deželnega zbora kranjskega dne 24. pret. mes. je poročal poslanec Ivan Hribar o predlogu šolskega odseka glede draginjskih doklad kranjskemu učiteljstvu: V seji dne 8. novembra t. l. je deželni zbor pritrdil nujnosti predloga poslanca Iv. Hribarja in tovarišev, ki meri na uravnavo, oz. zvišanje službenih prejemkov ljudskošolskega učiteljstva. Za posvetovanje tega predloga izbrani šolski odsek je razpravljal o njem v svojih sejah dne 10., 14., 17. in 18. pret. m. Odsek je bil soglasnega mnenja, da je izboljšanje gmotnega stanja ljudskošolskega učiteljstva v istini nujno, ker so cene živilom in sploh vsem življenjskim potrebščinam po mestih in na kmetih v zadnjih letih tako poskočile, da učiteljski prejemki, ustanovljeni z zakonom z dne 14. maja 1898, nikakor ne zadoščajo, da bi učiteljstvo varovali prav občutnega pomanjkanja; bil je dalje pa tudi soglasnega mnenja, da se ta uravnava, kakor je nujna, v kratki, še preostajajoči dobi sedanjega zasedanja deželnega zbora ne da definitivno izvršiti. Ker je pred vsem tudi izključeno, da bi se še v tem zasedanju moglo dogotoviti poročilo o proračunu za l. 1906. To poročilo more namreč na vrsto priti šele potem, ko se definitivno rešijo proračuni za leta 1902, 1903, 1904 in 1905 ter računski zaključki za leta 1900, 1901, 1902, 1903 in 1904; definitivna uredba učiteljskih službenih prejemkov pa je mogoča šele takrat, ko pride deželno gospodarstvo zopet v redni tir in ko se odpro v ta namen neobhodno potrebni viri dohodkov. Šolski odsek se je zatorej glede na stanje finančnih razmer dežele kranjske odločil nasvetovati za sedaj le draginjske priklade oženjenim učiteljem v visokosti 25% stalnih plač, kar po neuradnih, vendar pa verjetnih podatkih, ki so bili šolskemu odseku na razpolago, pomeni denarni uspeh preko 95.000 K na leto. S tem se pač odpomore le največji bedi med učiteljstvom, ker draginja pritiska najbolj na ožene učitelje in med njimi zlasti na one, ki so oblagodarjeni z deco. Šolski odsek si pa ne prikriva, da ima tudi ostalo ljudskošolsko učiteljstvo pravico zahtevati, da se mu kar najprej mogoče uravnajo sedanjim razmeram neprijemni službeni prejemki in da nasvetovana draginjska priklada tudi za ožene učitelje ne pomeni še viška, do katerega bi se smelo iti pri definitivni uredbi. Kar se termina za začetek izplačevanja draginjske priklade tiče, bi bilo pač prikladnejše, ko bi se določil s 1. dnem januarja 1906; vendar se je šolski odsek odločil za 1. dan decembra t. l., da tako ta priboljšek učiteljskim rodbinam pride kot nekako božično darilo. Glede na povedano predlaga torej šolski odsek: Oženjenim ljudskošolskim učiteljem, vдовcem in učiteljicam-vdovam z legitimnimi otroki v deželi kranjski se dovoli od 1. dne decembra t. l. nadalje v mesečnih naprejšnjih obrokih izplačljiva draginjska priklada v visokosti 25% njihovih sistemizovanih stalnih plač in sicer za tako dolgo, dokler se definitivno ne uredi službeni prejemki učiteljstva na ljudskih šolah v deželi kranjski. — Dr. Šustersič je dejal, da je vprašanje učiteljskih plač zopet postalo aktualno. Aktualno vprašanje učiteljskih plač se bo tudi sedaj moralo rešiti, a kako se bo rešilo, ni mogoče sedaj prerokovati. Zato se tudi ne strinja z odstavkom tiskanega poročila, da 25 odstotna priklada ne pomenja še viška, kar bi se moralo pri regulaciji dati. O meri regulacije ne moremo delati obljub, ker ne vemo, kako bo izpadla finančna sanacija in državna pomoč. Brez izdatne državne podpore pri sanaciji dež. financ ne pridemo nikdar do zaželenega zaključka. Država ne bo smela

biti ozkosrčna v tem oziru. Deželne finance vseh kronovin so bolne, in sanacija vseh dežel se bo izvršila le s pomočjo države. Posebno pa je nujno sodelovanje države pri zvišanju učiteljskih plač, ker ima država vso oblast v šoli, ne prispeva pa nič. Glede na predlog šolskega odseka izjavlja, da bodo vsi člani njegovega kluba glasovali zanj. Posebno ga zadovoljuje, da je odsek sklenil še dodatek glede učiteljic, ki morajo iz svojih dohodkov še vzdrževati legitimno družino. Če so družinski očetje v veliki bedi, so take učiteljice še bolj potrebne podpore. Ako ni hotel biti deželni zbor lahko mišljen, ni mogel več dovoliti. Za leto 1906. imamo pričakovati nedostatek 660.000 K, z draginjskimi dokladi namiramo nedostatek mnogo nad 750.000 K, a ni izključeno, da bo še večji. Izdatki dežele za šolstvo so silno narasli. L. 1890. je primanjkljaj dež. šolskega zaklada znašal nad 248.000 K, v proračunu za l. 1906 znaša že 1 milijon 163 K, in po sklepu za draginjske doklade bo znašal nedostatek 1.170.000 K. — Dr. Tavčar je dejal, da letos res ni bilo mogoče izvršiti stalne regulacije. Res je, da niso deželne finance ugodne, a tudi res je, da ne bo mogoče drugače regulirati učiteljskih plač kakor da se zvišajo. Učiteljstvo je beraško plačano in si mora iskati postranskih zaslužkov. To je pa tudi vzrok, da je večkrat kvalifikacija slaba. Šolski odsek je priznal, da je učiteljstvo v bedi, saj je dovolil draginjske doklade. Izražam začudenje, da se ni hotelo dati podpore vsemu učiteljstvu. Priznali so, da je vse učiteljstvo v bedi, a delajo se razlike. To je nekaj nečloveškega. Ako je beda v stanu, morajo biti podpore deležni vsi člani. Greši se s tem proti maksimi: Tisti, ki imajo najmanjšo plačo, so v prvi vrsti deležni podpore. To ste storili pri dež. uradnikih. Ta sklep je nesrečen. Oženjeni učitelji so bolj plačani nego neoženjeni in je opaziti v navadnem življenju, da oženjeni učitelji čisto lažje izhajajo nego neoženjeni. S stališča nekake nagrade za oženjenost, kakor so se take nagrade ljudem že delile na Francoskem in drugod, se da to podpisati, a praktično ni, učiteljstvo s tem siliti, da bi si ustanavljalo bedne rodovine. Predlog bo povzročil nasprotstvo med učiteljstvom, kar bo slabo vplivalo na disciplino. Odsekova večina je bila sicer za to, da se da vsemu učiteljstvu podpore, a klerikalci so grozili, da vse preprečijo z obstrukcijo. Zato sem v silobranu in moram glasovati za predlog. — Poslanec Božič obžaluje, da se ni dalo vsemu učiteljstvu podpore. Predlog je nečasten za zbornico. Da se dela razlika med oženjenimi in neoženjenimi, je krivica. Učitelja se mora soditi po delu. Oženjeni učitelji niso boljši od neoženjenih, prej nasprotno. Deželni zbor je naravnost namignil učiteljstvu, naj se ženi. Tak migljaj je nemoralen. Učiteljstvo bo ta dar sprejelo z nevoljo, in plamen, ki gori, se bo še bolj razvnel. Zbornica se mu zdi enaka komisiji, ki premijira žrebce in bike. Glasoval bi za predlog, ki bi vsemu učiteljstvu dal podporo, za odsekov predlog pa ne bo glasoval. Poslanec Jaklič, edini učitelj v zbornici, je zatajil svoj poklic, ker je dejal, da ne govori kot učitelj. Sicer se je zavzemal za odsekov predlog, torej ni privoščil podpore vsemu učiteljstvu. Slava mu! — Končno je govoril še poročevalec Hribar: Tudi jaz sem glede plač istega mnenja kakor Božič. Moral sem se pa akomodovati želji manjšine. Deželni zbor je s počasnim zvišanjem plač tekom let ravnal tako kakor tisti mož, ki je svojemu psu počasi sekal rep, da bi ga manj bolelo. Korenito naj bi uredil stvar. Draginjske razmere so se predrugačile in tako se morajo tudi plače zvišati. Če bi pred leti temeljito zvišal doklade, bi deželni zbor ne prišel do kalamitete zemljiške obveze. Mi bi imeli na razpolago 600.000 kron, s katerimi bi lahko plače zvišali, poleg tega bi pa država morala odpisati del tega dolga. Dr. Šusteršič meni, da je le moje osebno mnenje stavek v poročilu glede viška bodoče regulacije. V odseku ni nihče ugovarjal. Pravično bi bilo, da bi država prevzela plačevanje učiteljstva v tistem trenutku, ko je sklenila, da bodi pouk obligaten in bi ji tako tudi dežele prispevale. Najbolje bi bilo, da bi naravnost zahtevali, da država prevzame ljudsko šolstvo, ali zadeli bi na odpor pri tistih, ki stoje trdno na stališču deželne avtonomije. Kjer so dolžnosti, morajo biti tudi enake pravice, a vsiljevalno sem glasoval za sedanjí

predlog. Draginjske doklade bodo drugo leto večje, nego si mislite, ker bo drugo leto več porok. Zadeli ste v prvi vrsti učiteljice. Jaklič bi bil bolje storil, da ni govoril, zakaj v prvi seji šolskega odseka je bil za to, da se dajo vsemu učiteljstvu enake doklade, potem pa je presedlal in bil zoper to. Učitelj ima največ nadzorstva nad seboj. Jaklič je trdil, da učiteljstvo še to delo, kar ga ima, opravlja z nevoljo. On pa meni, da to delo učiteljstvo opravlja z veseljem in vestno. Res je, da so slabo plačani, a dobro delajo; on jemlje v zaščito učiteljstvo, ker ima kot predsednik c. kr. mestnega šolskega sveta priliko opazovati delovanje učiteljstva. Pri glasovanju je bil sprejet predlog šolskega odseka.

— **Poročilo upravnega odseka** o samostojnem predlogu Ivana Hribarja, Petra Grassellija in tovarišev o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani se glasi: Deželni zbor skleni: 1. C. kr. osrednja vlada se glede na sklepe deželnega zbora kranjskega v sejah dne 28. februarja in 28. decembra 1898 nujno pozivlja, da pospeši vse predpriprave za ustanovitev vseučilišča z bogoslovno, pravoslovno in modroslovno fakulteto v Ljubljani in da kar najprej mogoče pri državnem zboru izposluje ustanovitev tega vseučilišča. 2. Izvoli se pod predvoditeljstvom deželnega glavarja odposlanstvo še dveh članov deželnega zbora v ta namen, da zaprosi avdijence pri Njegovem Veličanstvu cesarju ter ob znožju Najvišjega prestola izroči najvdanejšo prošnjo za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. 3. Izvolijo naj se iz deželnega zbora trije člani v ta namen, da stopijo v stalen vseučiliški odbor, v katerem naj bodo z enakim številom odposlancev zastopani: občinski svet ljubljanski, »Matica Slovenska«, društvo »Pravnik« in profesor-ski zbor knezoškofijskega semenišča v Ljubljani. Ta odbor naj stopi na primeren način v dotiko tudi z zastopniki slovenske akademične mladine na dunajskem, graškem in praškem vseučilišču. 4. Dovolí se iz deželnega zaklada vsota 3000 kron, ki naj se izplača navedenemu vseučiliškemu odboru v ta namen, da razpiše darila po 1000 kron za trije najboljše znanstvenih spisov, katerih eden naj bo pravoslovne, drugi modroslovne, tretji pa bogoslovne vsebine in katerih vsak obsegaj najmanj pet tiskanih pol. Ta vsota se pa izplača temu odboru le tedaj, če se zaveže poskrbeti za to, da oni spisi, katerim prisodi darila, izidejo v tisku.

— **V koroškem deželnem zboru** so se dne 22. novembra pritoževali poslanci Weiss, Katz, Dreyhorst in Wieser na dež. šolski svet, češ, da kateheti pri krščanskem nauku v šoli širijo slovenščino in izpodrivajo nemščino. — Posl. Grafenauer je ostro prijel sedanji šolski zistem splošno in posebno v jezikovnem oziru na utrakvističnih šolah in zahteval šestletno šoloobveznost z obligatno dvetletno nedeljsko šolo. Deželni šolski nadzornik Palla je priznal, da so na koroških šolah marsikake pomanjkljivosti in da bo treba precej izboljšati razmere.

— **Češko učiteljstvo za splošno, direktno, enako in tajno volilno pravico.** Na manifestačnem shodu v Pragi se je dne 19. pret. mes. izreklo češko učiteljstvo za splošno, direktno, enako in tajno volilno pravico.

— **Katoliški šulferajn** je imel dne 15. novembra na Dunaju slavnostno zborovanje. Svojo odsotnost je opravičilo več nadvojvodov in nadvojvodinj, baron Gautsch in več ministrov. Papež je poslal v zaprtem pismu svoj blagoslov.

— **V goriškem deželnem zboru** so rešili dne 24. novembra zakon o učiteljskih plačah tako, da zopet ne bo potrjen. Grof Attems je prečital izjavo vlade, ki dovoljuje deželne davščine 4 K na pivo ter 10 % poviška k 100 % dokladi na erarsko potrošnino vina, mošta in mesa, pod pogojem, [da se reši s tem učiteljsko vprašanje. V deželnem zboru pa so sprejeli 20 % doklade na erarsko potrošnino vina, mošta in mesa, od 4 K deželne davščine na pivo pa so določili v šolske svrhe le 1 K — torej so se postavili v nasprotje z izjavo vlade, kar mora imeti za posledico le nesprejetje zakonskega načrta. Dr. Tuma je opozarjal, da se je sklenilo zopet nekaj, kar ne dobi sankcije, ali laški poslanci in njih zavezniki so bili že poprej sklenili, sprejeti tako pokritje, da zopet ne bo nič — dasi so imeli pri rokah jasno stališče vlade.